

ШОДУНАВКА.

Бр. 26.

Београдъ 25. Юнія.

1843.

ГЛАСЬ БЛАГОДАРНОСТИ

ВЫСОКОРОДНОМЪ ГОСПОДИНЕ
ПРЕДСЪДАТЕЛЕЮ САВЬЯ ТЕ ЗЕМАЛЬСКОГО, КАВАЛЬРУ,

СТОЯНУ СИМИЋУ,

за даръ дружини младежи србске у Лицеуму К. С.
на Видовъ Данъ т. г. учинѣный.

Хой нек' с' ори гласакъ, хой!

Изъ дубльине сада мой,
Да излѣмъ ясно свѣту
Желю дружбе вѣтъ у цвѣту,
Којој с' млада крѣпе крвла
Збогъ Стојана дара мила,
На когъ с' србска муга смѣ,
Што любимце нѣне грѣ.

Хой радуй се Музо, хой,
Што с' добротворъ явља твой.

* * *

Србче свако и ты пой,
Кадъ зачуешъ гласакъ мой,
Нек' се ори Шумадія,
А съ ньомъ цѣла и Србіа,
Надъ којима с' вреће тама,
Зора среће явља с' сама;
Еръ Србъ знаде цѣнит' благо,
Србство крѣпит' свойски драго.
Хой запѣвай Србче, хой,
Да оснажишъ гласакъ мой!

* * *

И ты зачай славо хой,
И пошаль вѣнацъ твой.

Та Симићъ намъ есте Стојанъ:
Твога вѣнца предостоянь,

у хиляде б' нѣга сдао,
Музам' србскимъ стубъ саздао,
Да с' хилядомъ Муга снажи,
У миліонъ такавъ с' тражи —
Хой пошаль данаасъ, хой,
Славо, зелень вѣнацъ твой.

Павле П. Петроніевић.

СОНЕТИ.

1.

Там' у земљи, у убавој, где се Призренъ бѣли,
Беше, браћо, мы смо красне живовали дане,
Кудъ кројо ногомъ само — слава на све стране
Орила се, юю србски дуси съ неба снели.

Тадъ юнатки корачасио къ пожелѣной цѣли,
Было сувымъ, было режућ мора воде слане,
Дођу л' врази што да нама славити се бране:
Мы съ побѣдомъ одпремо се свакој врага стрѣли.

Слободъ в Србинъ вичанъ — клинъ се клиномъ біс,
Срб-потомакъ неће л' носит' лавре са майдана
И обчуват' славу знати, име наймиле? —

Духъ гвоздену судбу гињчи, а образа врана
Неће сроду оставити, кадъ противность бдје
Чупат' цвѣткѣ изъ обштега Славе ћулистана.

2.

Запытайте одынѣну у облачка крилу,
Шта намъ Стефанъ Душанъ вреди кадъ имаше
владу,
Шта л' змаеви войводе намъ у лѣпоме складу —
Запытайте посестриму равійлу вилу.

Мы имамо кнез' Лазара и царицу Милу,
Синъ јимъ Стефанъ деспотъ славацъ у србскоме
граду,

Странь-бане, соко србскій, за когъ пъсме знаду,
Дивно намъ се одѣвали у порfirъ и свилу.

Мы туђину не дасмо се — та Богъ насъ в чув'о,
Нек' свѣдоче одъ умили сузе ове ињме,
Кадъ све бѣде намъ в Вышній еднъмъ махомъ
здув'о. —

О спомени несравнѣно славни, златно време!
Неће ни садъ молбамъ нашимъ небо быти глуво,
И Срби ће опеть живит' да текъ слави стреме.

Райковићъ.

САСТАНАКЪ У ГРОБУ.

Позоръ изъ обсаде Париза у год. 1814.

(по Казимиру Валицкомъ.)

Лаурентъ и Марія любише се свои петъ година дана. Съ тымъ, што є ово двое млады пречило да се не узму, мложила се текъ више любавь ињгова, и дотера найпосле до найжешће узврелости. Марія баяше лѣпа, витка струка; ињно лице врло ињжно; ињне очи ватрено црне; ињне косе любке мркости. Черте юй одкриваху духъ и осећање, и држаню ињномъ показивање се найкраснѣ изображенѣ. Она є имала двадесетъ и једну годину, Лаурентъ, кога душевна и тѣлесна преимућства добродѣтелну коју супругу — као што є то Марія била — подиуно заслуживаху —, двадесетъ и четири. Жельно очекиванији часъ саединѣња купце найпосле, до осамъ дана валаја є младима вѣнчати се.

Јава се война године 1813. Лаурентъ буде војникъ. Брачни олтаръ окваси се сузама; ѕръ за светомъ заклетвомъ найслађи гъ сачетана слѣдоваху врло брзо уздиси растаяња.

Марія баяше садъ сирота завиšeћи само одъ једногъ ближе суродице тутора. Кадъ све на чисто буде, пођу уреченогъ дава у цркву св. Сулпиција. Понито ближе дођу, Марія пребледи, жалости значе на цркви спазивши. Чуства пуна срца, страхомъ и немиромъ усколебана нађу свуда лако предзнаменована. Марія уће съ тужномъ душомъ у црниномъ обастргу цркву.

Бадава тражише ињне очи олтаръ савеза, оне нађоше само сандукъ и машале.

Баяше то црна мртвачка служба надъ младымъ тѣломъ једногъ војника, когу ране животъ прекратише.

Лаурентъ погледа сгроженъ онамо, и повуче брзо певѣсту свою у капелу, гдѣ јй є свештеникъ чекао. Марія се освѣсти кадъ види Лаурента готова, и изрече свечану заклетву; — ал' она и не чује ѕрчи, кога є рекла; ѕръ у истомъ тренућу загрме мукли гласи крозъ сводове цркве. Лаурентъ забледи, Марія пакъ баяше близу несвѣсти: обое похите и цркву оставе.

Лаурентъ — садъ блаженомъ чуству оданъ, што є на посљедку добио, за чимъ є гинуо — ободраваше Марію на радость, али ињна слутећа душа не могаше весела чуства свогъ супруга дѣлiti. Овай мышляше, да ће још смети баръ четринастъ дана у Паризу остати; кадъ ал већъ у истый данъ по вѣнчаню прими заповѣсть, да къ војици у Нѣмачку путује. Ко да опише упечатљић, кога є ова заповѣсть особито на любећу супругу учинила? Найстрашија будућностъ врзаше се предъ ињномъ мрачномъ душомъ.

Пошто се растану, нађе Марія одсвуд' на предмете, кои є више нег' икадъ на ињзвѣстностъ ињне јдва исчекане среће опоменуше. По свима явнимъ штетњама сретала є она осакаћеве ратнике; сваки гласъ добоша плашио є љу, она є искала вѣсти съ војске, и дрктала є при томе. Она не може дуже у Паризу заостати, и оде тога ради на село. Али и овдѣ ве уђе она жалостнимъ образима, кои є съхаху одсвуд' на јаде отаћбине, и гибели дивиомъ освојена жељомъ узроковане. Доброчинствомъ тражила є она текъ да тугу свою ублажи, и то юй поће за рукомъ, али текъ до часа, у комъ никакве вѣсти о супругу свомъ не доби.

Она се врати натрагъ у Паризъ. Али текъ што баяше дошла, добије писмо одъ Лаурента, гдѣ юй авља да є ранећи и да ће једну руку изгубити.

Марія хтѣде онай часъ ињму у Штрасбургъ ићи, да га негује и тѣши. Текъ съ великимъ трудомъ буде одъ тога задржана. Но број затимъ дође юй скоротеча съ гласомъ, да ће Лаурентъ још ову ноћи у Паризу быти.

Онъ дође; ал' смрти близу. Какавъ болъ, кадъ Марія найясније се освѣдочи, да му животъ

ніс могуће сачувати! И звиста издане несрѣћникъ после три дана на ономъ срцу, које је по међу свима на земљи найватренје и найнѣжније за њега куцало.

У увѣренју, да ће и она любезномъ скоро у гробъ слѣдовати, показываше Маріја постојанство и миръ, који прателј њене у удивљење постави. Надежда њена ће се бавила више на овој земљи, само ћи оној страни још погледаше она съ чезнјомъ и радостнимъ очекивањемъ.

Велики свѣта догађаји онога времена текоше за чудо брзо. Паризъ буде непрѣятљима обколењу. Страхъ быша обитиј, особито међу женама. Мысао плачкава и насиља пробуди и Маріју изъ несвѣтости. Маја 30-га, као на данъ найстрашнији за вароши, хтѣде она кућу оставити, која, као што јој се чинише, непрѣятљской ватри и сувише изложена је била. Зато прибѣгне къ тихоме скровишту смрти, къ сандуку оногъ, који јој је, докъ је живио, найвѣрнији бранитељ био. Његовъ пепео чинише јој се, да још тињајуће силе за љу има. У прнини, покривена прномъ копреномъ, клекне на гробъ драгога и подиже се у тихомъ моленю къ Богу мира, у којега крилу садъ душа преминувшегъ почиваше. Тада се чуше топови, који по околици у страховитомъ одеку громише.

„Ужасный гласе убиства и разорения, хоћешъ и мртве изъ ныова сна да пробудишъ?! Не! Лауренте, твоје мирно заточенъ не смѣ се разорити; само на полянама живећи бѣсније духъ разореня!“

Текъ што ово рекне, падне једно ћуле на плочу, разбје и одкреј сандукъ.

Мртва стровали се Маріја на њега; страхъ је нѣжнији цвѣтакъ уникнуо.

Непознана сила, која надъ животомъ и смрти влада, отворила је гробъ, да два срца за на вѣкъ саедини.

P.

МІНІСЛІН.

Самолюбје је највећи и најопаснији ласкаље. —

Едне само страсти могу насељуји. Оне су искуство саме природе. И најпростији човекъ

одушевљенъ страшћу, ублѣђава силније него најкраснорѣчивији ораторъ безъ страсти. —

Страсти су неправедне и имају предъ очима собствену угодност. Зато је врло опасно њима вѣровати и слѣдовати, па и онда када се оне по видимомъ слажу са разумомъ. —

Старай се колико хоћешъ сакрити страсти подъ наличијемъ благочестїа и благородногъ чувствования; оне ће се свагда саме собомъ одкрити. —

Милостъ знатнији људи, који мы почитујемо за добродѣтель, произилази или изъ честолюбја, или изъ лєвости, или изъ страха, а по већој части изъ свега трога. —

Мудри људи тврдостъ је искуство сакрити неспокойство душе. —

Тврдоћа и добродѣтель више намъ је потребна у срећи него у несрѣћи. —

Смртъ тако је немогућно погледати управо као и сунце. —

Не бы требало казати: тврдостъ или слабостъ духа, јеръ обое ће ништа друго, но добро или зло расположење органа нашегъ тѣла. —

Ненависть према любимцима среће ће ништа друго но любавь среће. Печалећи се што се лишавамо ње, тѣшимо се презирањемъ оны, који се њоме ползују; и не одаемо јимъ почитање зато, што насмо у стану лишити јих достојноста, којимъ придобијају почитање одъ свјој други. —

Нема тако несретногъ случаја, изъ когъ не бы паметнији люди извадили ползу, ни тако сретногъ да га глупаци не бы могли окренути на свој штету. —

Срећа све обраћа на ползу своија любимаца. —

Мрзостъ лажи не редко је само честолюбје: да бы дали цѣну нашој свѣдоћби и уважење нашемъ говору. —

Разуманъ човекъ треба да расположе добро и редомъ извршије своје планове. Непоредакъ ји не редко побрка тако, да мы жељећи уједанпуть учинити све, трчимо множству предмета, па често збогъ маловажњији пропуштамо најважније. —

Ако постоји сама чиста любавь безъ смѣсе другија страстї, она је сакривена у дубљини нашегъ срца и непозната и нама самимъ. —

Самолюбје и онда се врећа, када је обожавало онакве предмете, који се показују недостойнимъ даљиј обожавања. —

Мы любимо све само по одношенију къ на-
ма самимъ, и кадъ С предпочтитуемо себи друге,
онда слѣдуетъ единственно вкусу и удовольству
своме: у осталомъ ово предпочитованъ саставля
истинито и савршено пріятельство. —

Често хоћемо да увѣримо себе, да любимо
оне, кои су у болѣмъ станю; а у самой ствари
та наша любавь нѣ ништа друго, но голо кори-
столюбіе. Мы нисмо јимъ привржени, да бы јимъ
учинили какву хасну но да бы штогодъ добили
одъ нъи. —

Нико више не побуђава люде къ трудолю-
бию одъ ленъивца, кои є се зато пробудио изъ
леньости, да се покаже приљкнимъ. —

Найвеће честолюбіе узме сасвимъ другій
видъ, кадъ сретне немогућностъ, коя му неда
достигнути цѣљ. —

Старцима є зато мило давати добре савѣ-
те, да бы се утѣшили, што нису у станю више
давати рѣаве примѣре. —

Высока фамиліярна имена, у мѣсто да уз-
вушују, понижанао оне, кој нису у станю са-
чувати ѹ. —

О свомъ срцу говорити добро сви имамо
обичай, но о уму тако што казати несме
нико. —

Да бы савршена имали знаня ма о којој
ствари, треба намъ знати и найманъ части нѣне.
Па како су оне многобройне, то и понятія наша
скоро свагда остаю само површина и недоста-
точна. —

Што є страсть према любезници силніја, то
лакше може се преокренути у непавињь. —

Толико є лако преварити себе и непримѣ-
ти, колико є тешко обманути другогъ па да
онъ непримѣти. —

I. Ѓ. Г.

СПОМЕНИ

изъ новіє срѣске исторіе.

Благородному Г. воеводи Живку Шљивићу
данадлежитъ съ честю
нездржано.

у

Брадарцима.

Поздравляем ваћь воевода Живко Шљи-
вичу и тако вам даем на знанѣ какосмо ми вам

од више пута писали да све люде под коман-
дом вашом допоследнѣга човека на воиску на
границу истерате, и воиску у гомили и подпуну
да држите, и послao сам моега брата Дмитра да
вам у томе Помогне, ави ми ништа не пишете,
нити воиску искупляте кое ми є за велико чудо
како ви мое Заповѣсти под ноге бацате — тако
вама явљам, како ето опет шалѣм и моега Се-
кретара Панту Радовановича, и моега Барякта-
ра Уроша Новковића, да вам покажу наредбе,
и да тамо буду док и я стигнем, ер а на све
Стране одма бити немогу, тако што год они
вам покажу да им верујете и на минут прѣ све
да савершите што они уреде, а особито воиску
даискупите, и кои неби послушао, онайће главу
изгубити да знате, и куда ваћь са воискомъ на-
реде, онди да морате ићи — остаемо вам свако
добро жељећи

верхов. војжд народа
Сербскога и кавалер

Георгіе Петровичъ.

У Бадовинци

на дрини

25. августа 1813.

Тиранство пада,

Слобода влада.

Слободе намъ сунце сја,

Чуйте србскогъ рода главе!

Свенут' цвѣтакъ наше славе,

Тымъ огријанъ снажно кља.

Блага роса зоре плаве,

Нове славе цвѣту прїа;

Сужнимъ тешка бы ноћ тіа,

Зраци дана тугу даве —.

Слобода на престољ сѣда,

Благимъ окомъ свуда гледа,

И народниа правду дѣли,

Да свудъ свићу данци бѣли;

Тешко томе, ко намъ неда,

Спѣшиш' къ свете правде цѣљи!

Живко К. Јовановићъ.